

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1-70 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
12 óra	12 K.	12 óra	15 K.

Megjelent minden hétfőnap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1. sz. alatti földsz. szobákban.
Egyes szám: 4 fillér.
Tárgyújság díjazásdíj szerint.

Feladó szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A magyar földet

a földmivelők védik, a nagybankok bérlék. Ezt nevezik nálunk demokratikus birtokpolitikának. Vártuk a földbirtokpolitikát akciós terén a demokráciát s megjelent egész hatalmával a banktöke. A bankok tízezer hold számba veszik bérbe a nagyobb birtoktesteket s legújabbban értesülünk, hogy egyik nagybank megint növelte több eze holddal bérlési birodalmát a szép magyar Alföldön. A nagyok példáját követik a kisebbek s a bankok versenyezve foglalják le a magyar földet a hadimilliomosokkal, akik a földbirtok segítségével akarják pénzszeszájukkal kellemetlen cégrét feleltetni.

Ez a földcsuszamlás, ez a birtokforgalom már kezd agasztóvá válni. Míg a nemzet jobbja a nemzeti és demokratikus birtokpolitika megoldásán törik a fejüket, addig a pénzhatalmak bankerövei s rothszchildjai már előre lefoglalják a megvásárolható földbirtokot s megkötik a magyar földet jobban, mint azok a sokat támadt, de könnyebben oldódó hitbizományok. A holtkéz volt sokak szemében a szálla, de most jön az aranykéz, melynek soha sem lesz elég, amit markol s mindent elszed, mire katonáink visszajönnek a harctérről.

Ha hírül megy a harctérre, hogy itt a nagybankok több millió tőkével berlőtársaságokat alakítanak, tízezer holdakat kötnek le egy emberöltőre s ezzel lehetetlenné teszik a földműves katonának a földszerezést, ott nagy lehagultságot fog előjédeni. Mit szól ehhez az ötvenéves apa, aki két-három fiával együtt van a lövészárokban s egy-egy csöndes órában arról tanakodik velük, hogy nem a meglevő husz holdon kell a családnak tengődnie, vagy béresnek s napszámosnak menni, hanem mindéggyi fiúnak jut egy darab föld bérbe, vagy telepes föld gyanánt, mert hallottak róla, hogy új birtokpolitika készül? Hallották, hogy Székesfehérvár följelölő főpásztora lándzsát tört a nemzeti birtokpolitika mellett. Sokat hallottak erről beszélni s azt várják, arra számítanak, hogy a kormány hamarosan hozzá is lát ennek az új birtokpolitikának a keresztülviteléhez? Az öreg népfőlközlő bizalommal nézett a jövőbe, s most azt kell hallania, hogy az uradalmakat, melyekről ő ábrándozott, harminc évre bérbe veszik.

Hát ezért védtek harmadfél éven át ezt a földet ok, hogy irthon a plutokrácia kihasználja őket azalatt?

Ez a plutokratikus birtokpolitika, melyet hasztalan mentegetek üzemtechnikai érvekkel, mérhetetlen károkat okoz társadalmi fejlődésünknek. Ha eddig a földmegosztás aránytalan volt egyes vidékeken, ezental megrogzódik ez az aránytalanság s a földmegosztás aránytalanságához vagyion és politikai befolyás megoszlása is járul, mert a bankok lehetetlenné teszik a független közép és kisbirtokos osztály kiakulását és megerősödését. Az ország ereje és tekintélye szempontjából sokkal jobb volna, ha azon a harmincezer holdon, mely most egy nagy banknak a kezére kerül, husz 500-500 holdas középbirtokos és ezer 20-20 holdas kisgazda művelné a földet. Ezek néhány évig talán kevesebb termést produkálnának, mint a nagybankok, de célravezetőbb kormányintézkedések rovább s gazdasági szövetkezés és gazdasági ismeretek terjesztése révén fokozatosan eltűnnék ez a deficit.

A bankok akciója reakciót szül, mert a megindult folyamata a lehető legégszűsgtelenebb. Ha látnánk a bankok földszerező és berlő akcióját a határszéleken, veszélyeztetett vidékeken, magunk is örömmel üdvözölnénk azt. Vagy látnánk legalább tevékenységüket a telepítések terén. Megértenénk, ha a bankok előkészíteteket tesznek a csángók visszatelepítésére s e célból vásárolnak földet. Míg azonban a magyar földművesek elől zárják el a földszerezés útját, ez a magyar állam ereje szempontjából is agasztó.

Dicsélni a lapokban tudják a földmivelő nép hazaszeretét, a bankdirektorok tudnak írni az ezeréves parasztokról, akinek földet kell adni, de mikor tetekre kerül a sor s mikor erősíteni kell, akkor elszedik előle a földet a saját bankjaik útján. Tartunk tőle, és közben jó meg az étvágyuk s az eddigi bankbérletek erősen szaporodnak majd. Végtere a Rotschild-csoport külföldi bankjai is bejönnek s megénkint lesz egy-egy nagy bankberlő konzorcium. Maholnap aztán oda jutunk, hogy az ország elmerpajzsára s hármass halom és négy folyó közre oda illesztünk egy Wertheim szekrényt is, mely a bankokrácia uralmat jelképezi.

Ma hallgatunk kell, de ha a háboru után szabad lesz a szó,

legelső teendőnk lesz, hogy a plutokráciának ezt az előretörését visszaverjük s az eddigiekénél sokkal nagyobb erővel

sorakoztassuk a nemzeti és demokratikus birtokpolitika kivívására szervezett földművelőinket.

A diplomáciai háboru hírei.

Az ántánt politikai hírei.

A most már szinte két-három hetenkint váltakozó orosz kormányváltások legújabb fejezete, hogy a külügyek vezetését is megis Stürmer vette át. Még nincs negyed éve, hogy Stürmer távozott helyéről és amikor elment és mint bukotról szabaddul hangon lehetett írni róla, akkor feljüngött az egész angol és francia sajtó, Stürmer bukását a cári udvar németbarát pártja bukásának tekintették és a szövetséges angol nemzet a távozó orosz külügyminisztert vádolta azzal a gyanuval és azzal a váddal, hogy a különke hibe. Stürmer után jött Trepor, egyenesen angol megbízatással, majd néhány hét múlva Pokrovsky. Most Pokrovskyt is elküldték és helyét újra Stürmerrel tölti be, akit néhány hét előtt a politikai halál súlyosztójében rejtettek.

Az oláh sorsa.

Bratiannu és a román trónörökös Pétervárra érkezett.

Oroszországban kölfözik az egész román udvar és kormány is. Románia fővárosa Kisenev, Kiev, vagy Odessza lesz az egyik romániai vendégtővárosa míg a mostani átmeneti fővárost Jassyt már hatóságilag kifirtik. Take Jonescu, több szenátor és képviselő már Odesszában vannak és állítólag itt ülésezik a képviselőház. Moldva férfilakoságát államkölcsönösen Oroszországba szállítják.

A Volhyniai harctér eseményei.

Wolhyniában Mielnicától keletre a brünni 8. számú gyalogezred osztaga melepő támadással benyomultak az oroszok árkaiba és egy tisztet, 109 főnyi legénységet, egy gépfegyvert és egy aknavetőt szállítottak Be. Jól irányított ágyútüznk az ellenségnek nagy veszteségeket okozott?

Ami közállapotaink.

A Székesfehérvár és Vidéke szombati számában egy gyantsósokkal tett, csunya cikk jelent meg az én csekély személyem ellen. A felsőváros etikájáról szó és azt írja, hogy be nem jelentett elítelt tisztet és árpát a kérmény mögő rejttem el.

Mivel ez a cikk egy kis részecskeje annak a támadási rendszernek — illetőleg: mivel ez a támadó cikk csak egy kis mozaik abból a végtelenül sok keblemelenségből, a melyekkel Székesfehérvár közönségét a háboru alatt gyötrik, talán nem cselekszem helytelenül, ha a magam kis esetére rámutatok. Talán kikorrigálok némely, ellenem irányuló, ferde alapon épült véleményyt s talán meggyőzők — némelyeket arról, hogy nem egészszerűs a helyzet úgy, mint ahogyan nálunk Fehérvárott van.

Az én harcom ott kezdődik, mikor a Fehérmegyei Napló 1914-15 telen az élelmiszerek árának emelkedése idején azt írta, hogy a magasabb áron eladottak csak jól kell jelenteni és büntetni kell. Erre én azt írtam; az

uzsófasokat büntetni kell, a hatóság azonban állapítsa meg a maximális árakat, hogy az eladó tudja, hogy mihez kell magát tartani. Súly Lajos főkapitány erre levelet írt nekem, a melyben ajánlotta a barátságot. Tudomásulvettem, látván és azóla is tapasztalván, hogy csak azokat égeteli, a kik az ő jogászi előadásait csodálva hallgatják s a kiknek fenékgi bölcsesség mindaz, a mit ő tesz vagy mond. Erre én kapható nem vagyok.

Ezután több cikket írtam, a melyekben azt vitáltam, hogy a mérsékelt áremelés nem uzsora és hogy ahhoz a változó viszonyok közt a termelőnek joga van. A vita mérges is lett, lapos is lett, abbahagytuk.

A világ haladt tovább, drágult minden, a magasabb árakal a hatóságok, miniszterek, polgármesterek állapították meg, a nélkül, hogy minket kérdeztek volna.

En eközben folytattam azt a tevékenységet, a melyet meggyőződésem szerint a háboru ram rótt. Minden lehető alkalommal a szöszéken voltam, ezek és

Dr. Vass József legújabb könyve: *Szent Agoston vallomásai* (két kötet) az Élet kiadóhivatalában, Budapest Fehérvári ut, kapható. A gyönyörű nyelvezetű könyvnek 3 korona az ára és különösen felhívjuk rá a figyelmet. Könyvtárunk újabb kiadványai között a legértékesebbek egyike.

— Ujlás a női reform-fűzők terén; gyári terakatot sikerült szereznem oly higiénikus „Radium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csípőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátranyosok. Vétellel feltélen csak „Radium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárulását egész megvéré **Vormos Frigyes** nál. Blous-ujdonságok állandó rak-tára.

SZÍNHÁZ.

Farsang, Kedden Molnár Ferencnek *Farsang* című 3 felvonásos színművét mutatják be a városi színházban. Bemutatója előtt a darabot a következőkben ismerteltük röviden: — Molnár Ferenc több színművében tárgyalt kedvenc témáját, az asszonyok a bilincsekül érzett házasságból a bűnös szabadság után kívánczósát dolgozta föl ezúttal is. Molnárnál a hősnő az erkölcsi rendből kitörni próbálásának meghűi sultakor valóságos búskomorsággal néz kudarcára, ahelyett, hogy vigadozna a kísértésnek lelkeről való elmúlásán s ami fő, a szerző maga is valóságos részvétet öhajt a nézőben támasztani iránta. Ez okozza a műnek mérhetetlenül sivár, lehangoló végső benyomását. Abban sincs öröndetes, hogy külföldi szinpa dokra könnyen utat találó író előkelő magyar úri asszonyt, legálabb órákra, gyémánttalvaj szerepében állít-eleik. A mi zsidó íróink akkorát sossé tévednek, hogy mondjuk, egy előkelő fajukbeli bankárnét raknának ilyen helyzetbe. Hogy pedig tetejébe milyen kulturfokot jelöl ki hősnőjének az író, egyenesen elszomorító. A valószínűség ellen is vastkos visszaélésüket látunk. Mikor az előkelő bál úriasszonyait a rendőrség sorra motozza a főhercegnő elvesztett nagy gyémántjért, mikép lehet az, hogy éppen Orosz Kamillát, aki 3 fölvonáson át van félrebuvánsnak számító helyen, nem tessékellik a motózászobába a körülötte keringő detektívek? Még valószínűtlenebb azonban a harmadik fölvonás azon helyzete, hogy a hősnő a még nála levő gyémántról valóságággal harsogó hangon tárgyal a redoute lépcsőházában az udvarlójával, mégis siketek rá a szerző kedvéért a rendőrség emberei, pedig csak lépésekre vannak többször is tölük. Így könnyen lehet harmas egységét vinni a drámába, de van-e köszönet benne? A darab dikciójában akadnak bravuros részek, így a gyémántnak szinbolisztikus apoteozisa a hősnő ajkáról vagy a motózások elmondása egy fiatal özvegyasszony által, egészében mégis föltűnően erőtlén, drámaiatlan. A drámai bonyodalom lényege tulajdonképp egy lelki birkózás a bűnös szabadságra törő nő s az őt követni gyáva udvarló közt. A darab székesfehérvári színházról hólnap számolunk be.

Heti műsor:
Szerda: Farsang. (Ujdonság.)
Csütörtök: Három a kislány.
Péntek: Mágns Miska.
Szombat: Szulamith.
Vasárnap: d. u.: Ó vagy senki.
Este: Névtelen asszony.

Az Uránia mozgószínház hírei.

Dorrit Velxler megvesztegetően bájos egyénisége fogja ismét az Uránia közönségét meglakatgatni. A „Nögyülölök” című vígjátékban még csütörtökön és pénteken kerül az Urániában bemutatásra. E páratlanul ötletes vígjáték az ősi évad első Dorrit Velxler filmje és fellímul minden héden. Előadások 6 és fél 9 órakor.

Apolló mozgószínház hírei.

A munició király. Ez a címe az Apolló-színház szerda-csütörtöki szenzációs ujdonságának. Az 1915 16 évbéli amerikai kép, amely meggyőzően hirdeti, hogy a kal mátkelkü amerikaiak azok, akik a háborút megfesszebbítják; sokszor hajórakomány municiót mutatnak el naponta az entente államok számára. Az amerikai testvéreink azonban az embervéren szerzett milliárdokat egymásrahalmozó Kőrzást a jobb belátásra térítik. Ilyen szívünkhez szóló háborus képet aligha készítették még. A mi igazunk mellett agítál, holott Amerikában készült, Minden részleteiben megrázó és igaz érzéstől áthatott filmdráma a legnagyobb érdeklődésre tartott számot.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.
626/1917 szám.

Hatósági hirdetmény.

Ő császári és királyi Fensége Augustia Főhercegasszony legmagasabb védnöksége alatt álló Augustia Gyorsegély alap igazgatósága a hadijótkönyság terén kifejtett tevékenységét a hadbiztosításra is kiterjesztette. Ennek az önszegélyezés elvén alapuló hadbiztosításnak az a célja, hogy a harcléren elesett, vagy a háború következtében elhalt tisztek, valamint legénység-hozzártatózói azonnal bizonyos tőkeösszeget kapjanak kézhez. A halálesetre szóló hadbiztosítás mellett azonban szervezte az igazgatóság hadirokantság esetére szóló biztosítást is, amely szerint a tiszti, vagy katona, akinél állandó rokantság esete következik be, ennek mérvéhez képest szintén bizonyos tőket biztosíthat magának és ezzel állami rokkant járadékát kiegszítve, saját és hozzátartozói jóvőjéről gondoskodhatik, eddigi keresetét, üzletét, iparát stb. folytathatja, vagy új vállalkozásba kezdhet.

A biztosítási díj legmagasabb összege a két biztosítás bármelyi kénéll a biztosított összeg 7 1/2 %, legkisebb mértéke pedig 4 1/2 % a aszerint, hogy az illető mely fegyveremennel teljesít szolgálatot. A biztosítási díj részletekben is fizethető.

Az Augustia Gyorsegély alap hadbiztosítási osztálya: (Budapest V. Vilmos Császár ut 72 szám) a vonatkozó ismertető filhívásokat és ajánlati úrlapokat a közigazgatási hatóságokhoz és hivatalokhoz is eljuttatta, úgy hogy ezek a nyom-

tatványok a mozgalom céljára névze részletes tájékoztatást nyújtanak.

Az említett hadbiztosítási osztály hivatkozva arra, hogy ennek a mozgalomnak a horderejét a cs. és kir. hadsereg főparancsnokság is felismerte és a hadban álló hadsereg összes parancsnokságainak különösen figyelmébe és halhatós támogatásába ajánlotta, azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy ezt a mozgalmat a közigazgatási hatóságok és ezek útján a társadalom minden rétegének figyelmébe ajánljam.

Ennek a kívánságnak annál is inkább kászéggel teszek eleget, mert a hadbiztosításban rejlő országos érdekek szolgálatát elsőrangú tényezőnek látom abban a munkában, amely hősi halált halt katonáink hozzátartozóinak, vagy a háborúból hazatért rokkant veteréneinknek támogatását tűzte ki célul.

Felkérem ennélfogva a város lelkészeit, tanítóit s minden polgárát, hogy értessek meg a lakossággal a hadbiztosítás fontosságát, ismertessék meg annak módozatait és előnyeit és teljes erejükből támogassák a Hadbiztosítási osztály felvevő bejelentő hivatalait. Székesfehérvárott 1917 évi január hó 17.

Dr. Saára Gyula, polgármester.

Alkalmas könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

- Prohászka püspök „Elmélkedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kivalaku kötetre osztott kiadása. 2— K.
 - 1. Roráte coeli vászonkötésben 2— K.
 - 2. Glória in Exelsis vászonkötésben 2— K
 - 3. Jordán partjától Táborhegyig 3— K
 - 4. Táborhegytől Bethániáig 2-20 K
 - 5. Bethániától a Golgotháig 2— K
 - 6. A kereszta alatt 2— K
 - 7. A feltámadott nyomában 2-40 K
 - 8. A Szépszereget Anyja 2— K
 - 9. A pünkösdi lélek 1-60 K
 - 10. A tulvilág tornácaiban 1-40 K
- Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árárt 20 százalékkal felemeljük. Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete köve 4-40 K füzve 3— K
- Élet és jellem 3-20 K köve 4-50 K
- Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gízeltér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Uránia színház.

Telefon 233. — Telefon 233.
Kedden és szerdán, január 23 és 24-én:
HEGYEK URA
(Rübezahl nászának története 4 felv.)
Paut Vegener grandiózus filmje.
Remek kiegészítő pótműsor.
Előadások iéi 7 és fél 9-kor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Kiadó lakás. Két egymásbanyíló, butorozott szoba konyhával bármely órán kiadó. Turdakozóndi lehet Széchenyi-utca 2. sz. 1. em. 5. ajtó.

Bejáró jó fizetéssel felvétetik Palotai-u. 21. sz. a. jobbra.
Szerder utca 16. sz. ház szabadkézből eladó.

Eladó egy 3 éves oldenburgi származású szinfeke me, 181 cm. magas, 5500. koronáért Keller Jánosnál, Fejérmegye, Bicskén, ház szám 310.

Szabás, varrás és a rajzolásban alapos oktatás nyerhető Urban Margit tanítészetenben, Ybl Miklós-utca 14.

Tanulót felvesz Koháry József asztalos, Haltér 3. Ponty-épület.
— Jó keresethez juthat, aki a Fejérmegyei Napló és az Uj Lap utcai elarusításával foglalkozik. Jelentkezőket a kiadóhivatal felveszi. Jelentkezni a délutáni órákban lehet.

Apolló - színház.

Szerdán és csütörtökön, január hó 24 és 25-én:

A munició király

Amerikai háborus dráma 3 felv.
Amerikai magyar munkások harca az ottani municiógyártás ellen.
Pompás kiegészítő műsor.
Előadások 6 és fél 9 órakor.
Rendes helyárak.

NAGY VÁLASZTEK: S örmekekben!

Lányka és női velour kalapokban.
ÁLLANDÓ NAGY VÁLASZTEK modell selyem-, bársony-, szövét, és barcnet blousokban.

TRIKÓ, FÉRFI és GYERMEK ALSÓRUHAK
Sárcipők cicsó áron kaphatók

Kovács Antalnál, Városházán.